

РОЗДІЛ 5. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

УДК 378.147:37.041 -057.87:004

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО - КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Біденко Л.В., аспірант

Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка

Стаття присвячена питанням організації самостійної роботи студентів-філологів в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. У ній розглянуто різні підходи до визначення самого поняття «самостійна робота», подано класифікацію та зазначено позитивний вплив інформаційно-комп'ютерних технологій на організацію самостійної роботи студентів-філологів педагогічних ВНЗ, а також представлено методичні рекомендації СРС з дисципліни «Вступ до мовознавства».

Ключові слова: самостійна робота, організація самостійної роботи, методичні рекомендації, інформаційно-комп'ютерні технології, навчальний процес.

Біденко Л.В. ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ-ФИЛОЛОГОВ В УСЛОВИЯХ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ / Сумской государственной педагогической университет им А.С. Макаренко, Украина

Статья посвящена вопросам организации самостоятельной работы студентов-филологов в условиях использования информационно-компьютерных технологий. В ней рассмотрены подходы к определению понятия "самостоятельная работа", представлена ее классификация и указано положительное влияние информационно-компьютерных технологий на организацию самостоятельной работы студентов-филологов педагогических ВУЗов, а также представлены методические рекомендации по выполнению СРС по предмету «Введение в языковедение».

Ключевые слова: самостоятельная работа, организация самостоятельной работы, методические рекомендации, информационно-компьютерные технологии, учебный процесс.

Bidenko L.V. THE ORGANIZATION OF SELF-CONTAINED WORK OF STUDENTS OF THE PHILOLOGICAL FACULTY UNDER THE CONDITIONS OF APPLYING INFORMATIONAL-COMPUTER TECHNOLOGIES / Sumy State Pedagogical University A.S. Makarenko, Ukraine

The article is devoted to organization of self-contained work of students of the Philological Faculty under the conditions of applying informational-computer technologies. It reveals various approaches to the defining the term of "self-contained work", gives the classification and shows the positive impact of informational computer technologies on the organization of self-contained work of students of the Philological Faculty of Teacher Training higher educational establishments, as well as presents methodological recommendations for self-contained work of students on the discipline "Introduction to Linguistics".

Key words: self-contained work, organization of self-contained work, methodological recommendations, informational-computer technologies.

Уміння застосовувати інформаційні технології для досягнення навчальної мети є обов'язковим компонентом підготовки висококваліфікованого вчителя-філолога. У Національній доктрині розвитку освіти зазначається, що одним із основних аспектів реформування освіти є впровадження в навчально-виховний процес сучасних педагогічних та науково-методичних досягнень, а одним із шляхів удосконалення змісту освіти вважають застосування інформаційно - комп'ютерних технологій (далі - ІКТ).

Широке впровадження нових систем та засобів збереження, обробки інформаційного потоку докорінно змінив напрямки розвитку суспільства, що не могло не вплинути на навчальний процес вищої школи.

У методичній літературі в працях В. Болтянського, В. Безпалька, Ю. Дорошенка, М.Жалдак В.Монахова, Н.Морзе, Ю.Рамського, В. Розумовського, О. Співаковського, Ю. Машбиця висвітлено різноманітні аспекти впровадження ІКТ у навчальний процес вищої школи.

У Законі України "Про Концепцію Національної програми інформатизації" вказується на необхідність підготовки молоді до сприйняття все більш зростаючого потоку інформації, тому першочерговим завданням ВНЗ є навчіння студентів володінню прийомами пошуку, збору, аналізу, синтезу інформації, самостійного здобування знань, інформаційного самозабезпечення з навчальної та науково-дослідної діяльності [5].

Необхідність організації самостійної роботи обумовлена вимогами до професійної якісної підготовки майбутніх філологів з міцно сформованими потребами в постійній професійній самоосвіті та саморозвитку.

Особливого значення набуває СРС під час оволодіння навчальними дисциплінами студентами першого року навчання, оскільки вони не набули ще навичок самостійного пошуку, відбору інформації та самостійного здобування знань, що вимагає постійних вольових зусиль та інтелектуальної напруги. Розвиток творчих здібностей та сформованість потреб у безперервному самостійному поповненні знань залежатиме від того, наскільки чітко та правильно буде організована самостійна діяльність студентів. Невміння працювати самостійно призводить до втрати інтересу, організувати самостійну роботу.

Мета статті - описати методику організації самостійної роботи з використанням ІКТ студентів філологічних факультетів (на матеріалі дисципліни «Вступ до мовознавства»).

Крокуючи до європейської системи освіти, Україна поступово впроваджує в систему ВШ сучасні інформаційні технології, що дозволяють унаочнити навчальний матеріал, розвивати загальні здібності студента, формувати вміння самостійно здобувати знання, аналізувати знайдену інформацію та синтезувати її. Вагомого значення при цьому набуває самостійна діяльність студента, оскільки, на думку науковців, самостійно здобуті знання є міцними і досить тривалими.

З'ясуємо, як розглядається самостійна робота в сучасній методичній літературі і яке значення набувають у ній інформаційні технології.

Питання самостійної роботи у дидактиці не нове. Ще А.С. Макаренко, К.Д. Ушинський, В.О.Сухомлинський зазначали значимість самостійної роботи в здобутті знань. Сучасні дидакти (Кружальний Н., Граф В., Ільясов І., Гарунов М., Назімов В., Підкасистий П., Фіцула М. та ін.), підтримуючи думку попередників, визначили різні підходи до висвітлення питання самостійної роботи та її організації.

Так, Кружальний Н., Граф В., Ільясов І., Титова Л. розглядають самостійну роботу як систему організації педагогічних умов, що забезпечують управління навчальною діяльністю і виконується без сторонньої допомоги та керівництва під час аудиторних занять [10]. Гарунов М. під самостійною роботою розуміє «виконання різних завдань навчального, виробничого, дослідницького і самоосвітнього характеру, які виступають як засіб засвоєння системи професійних знань, способів пізнавальної і професійної діяльності, формування навиків і умінь творчої діяльності і професійної майстерності, що здійснюється під керівництвом-викладача» [2, 213].

Назімов Р. розширює дане поняття і вважає самостійну роботу різноманітною індивідуальною, груповою пізнавальною діяльністю, що здійснюється студентами на аудиторних заняттях та в позаурочний час.

Фіцула М., автор посібника із педагогіки вищої школи, представляє самостійну роботу як обов'язкову форму, котра проводиться в процесі навчальних занять, а також у підготовці до них, або представляє собою додаткову — позаобов'язкову академічну роботу, складену на основі врахування особистих інтересів і нахилів студентів [11, 150].

Аналіз поданих потрактувань дає можливість говорити про самостійну роботу як про обов'язкову індивідуальну і колективну діяльність студентів, котра здійснюється ними на навчальних заняттях або в позааудиторний час. Вона має бути скерована викладачем у формі відповідних завдань з урахуванням індивідуальних здібностей суб'єктів навчання.

Самостійна робота може бути представлена як процес творчого мислення студентів і як результат розумової діяльності. Вагомого значення під час її виконання набуває усвідомлення студентами мети своєї діяльності, прийняття навчального завдання, надання йому особистісного смислу, розподіл навчальних дій у часі, самоконтроль під час їх виконання тощо [7, 231].

Самостійна робота може бути спрямована на поглиблене вивчення конкретної дисципліни, на відпрацювання умінь творчо застосовувати отримані знання на практиці; на сформованості співпраці у колективі, здатності приймати нестандартні рішення під час вирішення лінгвістичних завдань.

Таким чином, самостійна робота набуває вагомого значення під час навчання студента-філолога, оскільки основним завданням самостійної роботи є формування лінгвістичного мислення, творчого підходу до вирішення поставлених проблем.

У науковій літературі представлено різні підходи до класифікації самостійної роботи. Зазначимо деякі з них:

1. З огляду на місце і час проведення, характер керівництва нею з боку викладача і спосіб здійснення контролю за її результатами виокремлюють:

- а) самостійну роботу студентів на аудиторних заняттях;
- б) позааудиторну самостійну роботу (самостійні заняття студентів);
- в) самостійну роботу студентів під контролем викладача (індивідуальні заняття з викладачем).

2. За рівнем обов'язковості виділяють (В. Буряк):

а) обов'язкову, що передбачена навчальними планами і робочими програмами. Це виконання традиційних домашніх завдань, написання і захист курсових та дипломних робіт, а також ті види завдань, які студенти самостійно виконують під час ознайомлювальної, навчальної, виробничої і переддипломної практик;

б) бажану — наукова й дослідницька робота студентів, що полягає в самостійному проведенні досліджень, збиранні наукової інформації, її аналізі; до цієї ж категорії належать аудиторні, потокові та групові заняття, участь у роботі наукового студентського товариства (гуртки, конференції, підготовка доповідей, тез, статей);

в) добровільну — робота в позааудиторний час, участь у міжфакультетських, міжфакультетських, міжвишівських, всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, вікторинах [1, 49].

3. За видами діяльності:

- а) навчально-пізнавальну (через мислення, аналіз, синтез тощо);
- б) професійну (певні конкретні дії студента, що їх виконують спеціалісти на виробництві).

4. За рівнями мотивації:

а) самостійну роботу низького рівня (до самостійних дій студента спонукає викладач, допомагаючи йому практично і постійно контролюючи виконання);

б) самостійну роботу середнього рівня (до роботи хоча й спонукає викладач, але студент працює самостійно, контролюючи самого себе);

в) високого рівня (виконання завдання організовує і контролює сам студент) [11, 150].

Дорошенко С. І самостійну роботу класифікує за цільовим призначенням:

а) вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекційних магнітних записів; інші види занять;

б) поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, лабораторних робіт, колоквиумів, семінарів; виконання типових задач; інші види занять;

в) вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових проектів; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять;

г) вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, усі види практик; дипломне проектування; інші види занять. [3, 146]

Як бачимо, самостійна робота є різноманітною, важливою та обов'язковою формою пізнавальної діяльності студентів, яка спрямована на здобуття нових знань, вироблення й закріплення умінь і навичок практичної діяльності, що так необхідні у подальшій професійній діяльності майбутніх учителів.

Успіх у самостійному оволодінні теоретичним чи практичним матеріалом напряму залежить від чітко спланованої та методично правильно організованої роботи викладача.

Із використанням сучасних технологій навчання можливості організації самостійної діяльності дещо змінюється: розширюється робота студентів із науковими джерелами та навчальною літературою, яка може міститися на електронних носіях (електронні посібники, довідники, словники, підготовлені викладачем методичні рекомендації із зручними текстовими посиланнями чи вказівками сайтів Інтернету, де можна розширити знання з певного питання чи поданими зразками виконання завдань різної складності тощо) або на окремих сайтах; з'являється можливість попрацювати із навчальними комп'ютерними програмами чи перевірити свої знання, використовуючи контролюючі програми (наприклад, «Oveste»).

Безумовно, цим формам самостійного навчання передусє кропітка робота викладача, який має забезпечити студентів через засоби комп'ютерної техніки відповідним методичним комплексом.

До методичного забезпечення самостійної роботи студентів філологічних факультетів входять:

1. Рекомендації щодо вивчення конкретної дисципліни (в електронному варіанті) із зазначенням критеріїв оцінювання знань та вмінь з дисципліни.
2. Методичні рекомендації щодо вивчення конкретних тем, відведених на самостійне опрацювання з посиланням на додатковий матеріал, підготовлений викладачем, який може міститися у гіперпосиланнях чи у електронному посібнику (лекції, опорні конспекти, схеми, таблиці, мультимедійні презентації, відеофільми тощо).
3. Методичні рекомендації по набуттю практичних вмінь та навичок із зразками виконання вправ.
4. Тематику ІНДЗ (перелік можливих тем та методичних вказівок по їх виконанню).
5. Пакет контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки.
6. Перелік літератури (основної та додаткової).

Зупинимося на стислій характеристиці зазначених розділів методичного забезпечення.

Рекомендації (матеріали) щодо вивчення лінгвістичної дисципліни складаються із: зазначення тем, відведених на самостійне опрацювання, переліку вимог до виконання кожного виду самостійної роботи та системою оцінювання самостійної діяльності тощо.

Методичні рекомендації щодо вивчення тем, відведених на самостійне опрацювання.

Методичні рекомендації, що входять до комплексу самостійного методичного забезпечення, містять тему, план, перелік знань та вмінь, які мають бути сформовані після опрацювання теми, списку основної та додаткової літератури, опорного конспекту лекції, сама лекція, або посилання на додаткові джерела інформації (гіперпосилання у вигляді текстової інформації, презентацій, відеослайдів тощо), конкретні завдання студенту з кожного питання з методичними порадами щодо їх виконання.

Наведемо приклад методичних рекомендацій СРС з дисципліни «Вступ до мовознавства» з використанням комп'ютерних технологій.

Тема 1. Передумови виникнення письма.

Мета: поглибити знання студентів про етапи та розвиток письма, допомогти їм скласти цілісне уявлення про графіку та орфографію, з'ясувати її основні принципи, розвивати творче мислення студентів, навички висловлювання й узагальнення своїх думок, виховувати мовне чуття студентів.

Основні питання до самостійної роботи № 1

1. Значення письма в історії суспільства.
2. Передумови виникнення письма.
3. Етапи та форми розвитку графічного письма.
4. Графіка.
5. Орфографія. Принципи орфографії.

У результаті опрацювання питань з даної теми студенти повинні:

ЗНАТИ:

- значення письма в історії суспільства;
- предметне письмо, його особливості;
- етапи та форми графічного письма (пиктографія, ідеографія, фонографія), їх особливості та відмінності;
- графіка;
- принципи орфографії (української, російської).

УМІТИ:

- розрізняти форми графічного письма;
- визначати основні принципи орфографії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодуэн де Куртенэ І.А.. Введение в языковедение: с прил. Сб. задач по «Введению в языковедение»/ Бодуэн де Куртенэ І.А.; вступит. Ст. В.М. Алпатова. – Изд.шестое– М., 2004. – 94 с.
2. Ганич Д.І. Словник лінгвістичних термінів/ Д.І.Ганич, І.С. Олійник. - К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
3. Кочерган М.П. Загальне мовознавство/ Кочерган М.П. - К.: Академія. 1999. - 288 с.
4. Кодухов В.И. Введение в языкознание: учеб. для студ.пед. ин-тов по спец. № 2101 «Рус. яз. и лит.». - М.: Просвещение, 1979.-351 с., ил., 1 отд. л. карт.
5. Мельничук А.С. О всеобщем родстве языков мира/ А.С. Мельничук //Вопр.языкознания, 1991. - № 2.
6. Мельничук О.С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства/ О.С. Мельничук //Мовознавство, 1997.-№2-3.
7. Реформатский А.А. Введение в языкознание/ Реформатский А.А.-М,1967.-С.348-381.
8. Словник української мови. - К.: Наукова думка, 1979. - Т. 10. - 658 с.
9. Хрестоматія по курсу «Введение в языкознание».-М., 2002.
10. Походження та основні етапи виникнення письма [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://revolution.a11best.ru/languages>.
11. Виникнення писемності та історія кодування інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://revolution.a11best.ru/languages>

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Голуб И.Б. Стилистика русского языка. - М., 1996. -С. 16.
2. Дирингер Д. Алфавит/ Дирингер Д. -М.,1979.-С. 156 - 183.
3. Истрин В.А. Развитие письма/ Истрин В.А. -М.,1961.-С. 258-319.
4. Кожина М. Стилистика современного русского языка / Кожина М.- М, 1986.-С. 108 -111.
5. Энциклопедия для детей.-М.: Аванта+, 1998. -С.71-83.

ПЕРЕБІГ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 1

1. Знайдіть і законспекуйте відповідь на запитання № 1 «Значення письма в житті суспільства» - (зверніться до списку літератури, або до посилання №1.doc, що міститься в даній роботі).
2. Звернувшись до презентації Значення письма в історії суспільства.ppt «Етапи та розвиток письма», створіть сторінку науково-популярного журналу «Це корисно знати». Подану публікацію

приготуйте у роздрукованому вигляді (див зразок D:\Мої документи\). Зверніть увагу на ілюстрації та текст до них. За допомогою зверніться до посилання № 2

3. Складіть опорний конспект питання «Етапи розвитку письма» (зверніться до посилання № 3)
4. Підготуйтеся до виступу перед аудиторією (на 2-3 хв): «Орфографія. Принципи орфографії». За допомогою зверніться до посилання № 4.
5. Складіть презентацію: «Орфографія - царица лінгвістики».
6. Підготуйте запитання своєму однокласнику: «Транскрипція. Транслітерація», зверніться за допомогою до посилання № 5(таблиця «Транскрипція і транслітерація»)

Методичні рекомендації по набуттю практичних вмінь та навичок із зразками виконання вправ містять перелік питань, відведених на самостійне опрацювання, контрольні запитань з конкретної теми із зазначенням джерел (це можуть бути сайти Інтернету, гіперпосилання на матеріал, підготовлений викладачем, чи зазначені сторінки підручників та посібників). Важливого значення набуває самостійне виконання практичної роботи із зразками їх виконання. Тематика індивідуального науково-дослідницького завдання (надалі ІНДЗ) - (перелік можливих тем та методичних вказівок по їх виконанню).

Окремим обов'язковим видом самостійної наукової роботи у вищій школі є ІНДЗ (індивідуально науково-дослідницьке завдання), яке направлене на узагальнення та закріплення теоретичних знань, їх практичне застосування, формування лінгвокогнітивних умінь, розвиток логічного мислення, самостійного аналізу та узагальнення теоретичних знань тощо. Методичні рекомендації організації ІНДЗ із застосуванням комп'ютерних технологій, можуть мати такий вигляд:

Таблиця 1

№ пп	Рівень складності	Види ІНДЗ
1.	СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ	Дібрати літературу до теми: «Фонетичні процеси» Скласти картотеку в електронному вигляді. Зверніться до сайту http://www.philology.ru/linguistics1/shcherba і напишіть анотацію до наукової статті Л.В. Щерби «Суб'єктивный и объективный метод в фонетике»
		Скласти тезовий план до теми «Типологічна класифікація мов світу»
		Скласти в електронному вигляді стислий термінологічний словник з дисципліни «Вступ до мовознавства»
		Скласти таблиці і схеми до теми «Фонетика» і розмістити на слайдах програми
2.	ДОСТАТНІЙ	Створити презентацію «Три аспекти звуків мови», «Сильні і слабкі позиції фонем», «Критерії фонематичності»
		Написати тези статті на тему «Типи фонологічних опозицій» і подати її у електронному вигляді.
		Скласти тестові завдання відкритої форми з теми «Фонетика» і розмістити у програмі Qwester
3.	ВИСОКИЙ	Порівняльний аналіз приголосних звуків англійської й російської мов представити у вигляді таблиць і презентації
		Написати статтю «Подібні й відмінні риси фонетичних процесів в українській й англійській мовах»
		Підготувати публікацію з теми «Видатні вчені-лінгвісти», скориставшись програмою «Microsoft Office Publish»

Пакети контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки

Кожна робота, в тому числі і самостійна, має бути перевірена і оцінена викладачем. У методичній літературі описані різні види перевірок самостійної роботи: запитання, тестовий контроль, творчі роботи, письмові відповіді на запитання тощо. Усі вони є ефективними, адже містять основні критерії оцінки результатів роботи: рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу; умінням застосовувати знання на практиці; сформованість загальнонавчальних вмінь; точністю у відповідях та вмінням формулювати запитання; оформлення матеріалів самостійної роботи у відповідності до поставлених вимог.

За кредитно-модульним навчанням самостійна робота входить у модуль і контролюється після закінчення логічно завершеної частини лекцій та інших видів занять, їх результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Отже, впровадження інформаційних технологій у навчальний процес вищої школи під час самостійної роботи дає можливість опанувати складний теоретичний матеріал студентами з різним рівнем успішності, поетапному одержанні інформації та активному його застосуванню, забезпеченні можливостей планувати та коригувати свої дії, розширювати та поглиблювати знання з лінгвістичних дисциплін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів /В. Буряк // Вища школа. -2001. - № 4-5. - С. 48-52
2. Гарунов М. Г. Развитие самостоятельности и творчества студентов в условиях перестройки высшей школы/ Гарунов М. Г. - Ростов-на-Дону, 1991. - 360 с.
3. Дорошенко С.І. Методика викладання української мови: навч. посіб./ Дорошенко С.І. - К.: Вища школа, 1989. - С. 146.

4. Закон України «Про вищу освіту» // Офіційний вісник України. — 2002. - №8. - С. 1 -43.
5. Закон України. «Про Концепцію Національної програми інформатизації»[Електронний ресурс]. – Режим доступу.- <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Козаков В.А. Самостійна робота студентів як дидактична проблема/ Козаков В.А. - К.: НМК В0,1990. - 62 с.
7. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность/ Леонтьев А. Н. — М.: Политиздат,1977. — 304с.
8. Національна доктрина розвитку освіти // II Всеукраїнський з'їзд працівників освіти (7-9 жовтня 2001 року) / Мін-во освіти і науки України. - К., 2002. - С. 137- 155.
9. Скубашевська Т. Мовні стратегії в контексті впровадження ІТ/ Т. Скубашевська // Вища освіта України. - 2004. - № 4. - С. 18
10. Титова Л. Як використовувати електронні технології [Електронний ресурс]/ Титова Л. – <http://www.p1eyady.kiev.ua/index>.
11. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. - К.: Академвидав, 2006.-352 с.

УДК 378.9-057.36:159.98

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

Конаржевська В.І., к. пед. н., доцент

Академія внутрішніх військ МВС України

У статті проаналізовано основні чинники успішного формування комунікативних умінь і навичок майбутніх офіцерів вищих військових навчальних закладів у сучасних педагогічних умовах України.

Ключові слова: майбутній офіцер, формування, комунікативні вміння і навички, комунікативна поведінка, мовна культура.

Конаржевская В.И. ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ УМЕНИЙ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ В СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ УКРАИНЫ / Академия внутренних войск МВД Украины.

В статье проанализированы основные принципы успешного формирования коммуникативных умений и навыков будущих офицеров высших военных учебных заведений в современных педагогических условиях Украины.

Ключевые слова: будущий офицер, формирование, коммуникативные умения и навыки, коммуникативное поведение, языковая культура.

Konarzhevskaya V.I. FORMATION OF COMMUNICATIVE SKILLS OF FUTURE OFFICERS IN THE MODERN PEDAGOGICAL CONDITIONS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTES IN UKRAINE / Academy of Interior Troops of the Ministry of the Internal Affairs of Ukraine.

The main principles of successful formation of communicative skills and habits of future officers of higher military educational institutes in Ukraine's modern pedagogical conditions are analyzed in the article.

Key words: future officer, formation, communicative, skills and habits, communicative behavior, culture of language.

Головною рисою сьогодення є демократизація суспільства, яка зобов'язує відмовитися від диктаторства і авторитаризму у міжособистісних стосунках і вихованні. Демократичний підхід до виховання постулюється педагогікою співробітництва, на яку орієнтує Академія педагогічних наук України. Як відзначається у звіті Академії педагогічних наук, уже «доведено, що саме у процесі спільного розв'язання моральних завдань успішно реалізуються провідні принципи особистісно-орієнтованого виховання...» [4]. Саме ці принципи проголошують вільний і демократичний вибір форм і методів роботи, готуючи і підводячи тим самим аудиторію до суперечностей, демонструючи різні точки зору на одне й те саме питання, пропонуючи розглянути явище всебічно, спонукаючи до порівняння, узагальнення, зіставлення фактів, знаходження раціональних способів роботи. Зазначені положення зумовлюють стратегічне завдання вищої військової навчальної школи України початку XXI століття – якісна підготовка майбутніх офіцерів до виконання завдань суспільно-професійної діяльності. Ключовим